

## POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

*SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)*

*SSN Teresa Bielska-Sobkowicz*

*SSN Antoni Górski (sprawozdawca)*

w sprawie ze skargi W. O. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego w C. z dnia 27 września 2006 r., sygn. akt I C (...) i Sądu Apelacyjnego z dnia 25 października 2007 r., sygn. akt I ACa (...)

w sprawie z powództwa (...) Domu Maklerskiego Spółki Akcyjnej w B.  
przeciwko W. O.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 lipca 2008 r.,  
zażalenia W. O. na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 11 kwietnia 2008 r., sygn.  
akt I ACa (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie.**

### Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2008 r. Sąd Apelacyjny odrzucił wniesioną przez pozwanego W. O. skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 25 października 2007 r., sygn. akt I ACa (...). Sąd uznał, że możliwość wznowienia postępowania na podstawie przewidzianej w art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. nie odnosi się do wypadku, w którym zarzut sfalszowania dokumentu był zgłoszony w dotychczasowym postępowaniu i został już przez sąd uznany za bezzasadny. Odnośnie do podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c.

stwierdzono, że wskazane przez skarżącego środki dowodowe nie stanowią „nowości” w rozumieniu przepisów k.p.c.

W zażaleniu skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia twierdząc, że wskazane przez niego środki dowodowe istniały już w chwili orzekania, lecz w realiach obszernej i skomplikowanej sprawy nie były mu znane i nie mógł z nich skorzystać w toku sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. przyczyną wznowienia postępowania może być oparcie wydanego wyroku na dokumencie podrobionym lub przerobionym. Oparcie wyroku na takich dokumentach pozbawia ten wyrok podstawy. Skarżący wskazał, że pośród dokumentów stanowiących materiał dowodowy w sprawie znalazły się dokumenty sfałszowane. Należy jednak uwzględnić, że powyższy zarzut był już podnoszony w dotychczasowym postępowaniu, lecz nie został uwzględniony przez sąd orzekający w sprawie. W tym zakresie Sąd Apelacyjny przyjął trafnie, że skarga nie opiera się na powołanej w niej ustawowej podstawie wznowienia i podlega odrzuceniu.

Druga ze wskazanych przez skarżącego podstaw wznowienia odnosi się do art. 403 § 2 k.p.c., zgodnie z którym można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Wykrycie oznacza dowiedzenie się o istnieniu okoliczności faktycznych lub dowodów w zakresie umożliwiającym powołanie się na nie. Możliwość powoływania nowych faktów i dowodów jest jednak ograniczona wyłącznie do tych okoliczności faktycznych i tych środków dowodowych, które istniały w trakcie postępowania zakończonego zaskarżonym wyrokiem (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969, nr 12, poz. 208, a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/05, niepubl. i z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07, niepubl.).

Na wstępie należy zwrócić uwagę na rozbudowane wnioski dowodowe skarżącego, mające na celu wykazanie istnienia podstawy do wznowienia postępowania zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. Skarżący w wnosił o dopuszczenie dowodów z:

- ekspertyzy biegłego sądowego z zakresu informatyki J. B. opracowanej w dniu 14 grudnia 2007 r.
- z pisma z wyjaśnieniami BDM S.A. z dnia 15 stycznia 2000 r. do CBS
- z zestawienia okresów zatrudnienia byłych pracowników POK C.

- zlecenia kupna nr-(...)08 z dnia 12 lutego 1996 r.
- zlecenia kupna nr-(...)09 z dnia 12 lutego 1996 r.
- zlecenia sprzed nr-(...)68 z dnia 14 lutego 1996 r.
- zlecenia kupna nr-(...)98 z dnia 15 lutego 1996 r.
- zlecenia kupna nr-(...)32 z dnia 16 lutego 1996 r.
- z Protokołu kontroli Inspektoratu Nadzoru w POK-u BDM C. w dniu: 23 kwietnia 1996 r.

- z kwestionariusza osobowego wraz z kartą wzorów podpisów dla rachunku inwestycyjnego w BDM nr – (...) i Rachunku Oszczędnościowo - Rozliczeniowego nr (...)

- z pełnomocnictwa dla GBG S.A. z dnia: 16 kwietnia 1999 r.
- z upoważnienia dla BDM
- z oświadczenia o ustanowieniu blokady oraz ograniczeniu uprawnień do dysponowania rachunkiem inwestycyjnym nr-(...) z dnia 19 kwietnia 1999 r.

- z dyspozycji przelania środków z rachunku kredytowego na rachunek inwestycyjny w ramach umowy o linię kredytową.

- z dyspozycji otwarcia linii kredytowej.
- dopuszczenie dowodu z wniosku o uruchomienie kredytu w ramach umowy kredytowej w formie linii kredytowej.

- z przykładowego nieprawidłowego zlecenia kupna papierów wartościowych nr – (...) z dnia 23 kwietnia 1999 r. zawartego w notowaniach ciągłych (Iz 200) oraz pozostałych kopii około 200 nieprawidłowych zleceń złożonych w notowaniach ciągłych znajdujących się w archiwum BDM

- z przesłuchania stron.

Sąd zbiorczo ustosunkował się do zgłaszanych przez pozwanego wniosków dowodowych, mających stanowić podstawę wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. Stwierdzono jedynie, że „skarżący bądź powołuje jako nowe dowody, o przeprowadzenie których już wnosił w poprzednim postępowaniu, bądź też błędnie zakłada, że skoro dopiero po wydaniu zaskarżonego wyroku zwrócił się do Sądu Okręgowego w C. o wydanie kserokopii kart ze sprawy karnej o sygn. II K (...), to mamy do czynienia z nowymi dowodami, z których nie mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu”. Od Sądu należy oczekiwać odniesienia się do każdego ze wskazanych przez skarżącego środków dowodowych oraz dokonania oceny każdej spośród wnioskowanej okoliczności. Ma to tym większe znaczenie, że skarżący formułując

skargę o wznowienie postępowania nie dysponował wyrokiem Sądu Apelacyjnego wraz z uzasadnieniem, bowiem wniosek pozwanego o doręczenie wyroku tego Sądu wraz z uzasadnieniem został odrzucony postanowieniem z dnia 8 stycznia 2008 r. Brak tego uzasadnienia utrudnia też zapoznanie się z motywami, którymi kierował się Sąd Apelacyjny nie uwzględniając wniosków pozwanego składanych w postępowaniu odwoławczym. Z powyższych względów jedynie ogólnikowe odniesienie się przez Sąd w zaskarżonym postanowieniu do wskazywanych przez skarżącego podstaw skargi należy uznać za niewystarczające, gdyż nie pozwala ono dokonać kontroli oceny dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania w sprawie.

Wśród środków dowodowych powołanych w skardze istotne przypisuje się opracowanej na potrzeby postępowania prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w sprawie 4 Ds. (...) opinii biegłego sądowego z zakresu informatyki J. B. Skarżący twierdził, że opinia ta mogłaby mieć wpływ na wynik sprawy, lecz nie mógł on skorzystać z niej w poprzednim postępowaniu. Nie ulega wątpliwości, że została ona sporządzona w dniu 14 grudnia 2007 r., tj. już po zakończeniu postępowania w przedmiotowej sprawie. Należy jednak uwzględnić fakt, że samo postanowienie organu prowadzącego dochodzenie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego zostało wydane w dniu 28 maja 2007 r., tj. jeszcze przed prawomocnym zakończeniem sprawy. Trzeba zatem uznać, że niemożność zapoznania się z niniejszym środkiem dowodowym przez skarżącego wynikała z przyczyn obiektywnych, na które nie miał on wpływu. Fizyczne sporządzenie opinii już po zakończeniu postępowania w sprawie, którego wznowienia żąda skarżący, było następstwem niezawieszenia postępowania w tej sprawie, o co bezskutecznie wnosił pozwany.

W judykaturze ukształtowany jest pogląd, że wykrycie nowych okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy tylko takich faktów i środków dowodowych, które, poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym, powinny być dla strony „nieujawnialne” czyli nieznane jej i niedostępne. Fakty ujawnialne, czyli te, które strona powinna znać i do których miała możliwość dostępu nie są objęte hipotezą tego przepisu. Należy uznać, że możliwość skorzystania w poprzednim postępowaniu ze środków dowodowych zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a skarżący, na skutek przyczyn leżących po jego stronie, tego nie uczynił. Nieodzowne jest tu zatem dokonanie oceny aktywności procesowej według miar i wymagań starannego działania, a więc wedle wzorców właściwych dla osoby dbającej należycie o swoje sprawy. Ocena

spełnienia przesłanki z art. 403 § 2 k.p.c., powinna uwzględniać przede wszystkim obiektywne możliwości gromadzenia środków dowodowych, a także to, czy w okolicznościach konkretnej sprawy skarżący mógł rzeczywiście i realnie zapoznać się z tymi środkami i wykorzystać je (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., III CZP 134/04, LEX nr 151652, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2007 r., I CZ 105/07, niepubl.). Mając powyższe na uwadze, należy uznać że wymaganie od skarżącego szczegółowego zapoznania się z aktami sprawy karnej prowadzonej przez Sąd Okręgowy w C. pod sygn. II K (...), które liczyły ok. 60.000 kart, jest mało realne, zwłaszcza ze względu na skomplikowany, złożony i wielowątkowy charakter tamtej sprawy. Odmienne stanowisku Sądu Apelacyjnego w tym względzie można więc zarzucić przesadny formalizm.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu (art. 394<sup>1</sup> § 2 w zw. z art. 398<sup>15</sup> k.p.c.).